

Involvering af borgerne får den ergoterapeutiske indsats til at virke

Ny evaluering af ABLE-programmet viser, hvad skal der til for at skabe en bedre hverdag for mennesker med kroniske sygdomme

Af VPT

Kroniske sygdomme kan påvirke evnen til at klare daglige opgaver som påklædning, madlavning og tøjvask, også kaldet almindelig daglig levevis (ADL), men forskning viser, at ergoterapi kan afhjælpe problemer med at udføre ADL-opgaver.

Der mangler dog viden om, hvordan ergoterapien skal udøves for at fremme ADL-evnen hos mennesker med kroniske sygdomme. Derfor er der behov for at udvikle og evaluere interventionsprogrammer, der egner sig til dette.

Det var udgangspunktet for, at forskningsprogrammet "En bedre hverdag" blev lanceret i 2015 med det formål at udvikle et ergoterapeutisk program, der kunne integreres i kommunernes rehabiliteringstilbud.

Siden er interventionsprogrammet ABLE via en række studier blevet udviklet og evalueret. Programmet er baseret på forskningsbaseret viden om dels behov og præferencer hos mennesker med kroniske sygdomme og dels ergoterapeuters erfaring.

Hvad er ABLE-programmet?

ABLE er et 8 ugers program med 3-8 sessioner, der leveres i borgerens hjem. Programmet er systematisk i sin opbygning, og indholdet tilpasses den enkelte borger.

Der anvendes standardiserede redskaber til vurdering af ADL-evnen, og borgeren involveres aktivt i at sætte mål og finde, afprøve og øve løsninger. Tilgangen til at finde løsninger er kompensatorisk, med henblik på at gøre udførelsen mindre anstrengende, mere effektiv, mere sikker eller mere selvstændig.

Der er gennemført flere evalueringer af ABLE, herunder effektevaluering, procesevaluering og en økonomisk vurdering, primært i samarbejde med Herning Kommune, og som seneste skud på stammen er der lavet en realistisk evaluering.

Kort om realistisk evaluering som metode

Realistisk evaluering er en tilgang, der fokuserer på at besvare spørgsmål som: "Hvad virker, for hvem, under hvilke omstændigheder, og hvordan?".

Denne metode anerkender, at en intervention ikke virker ens for alle og i alle situationer – resultaterne afhænger af konteksten. I stedet for blot at finde ud af, *hvad* der virker, søger realistisk evaluering at afdække, *hvordan* og *hvorfor* det virker, samt for hvem og under hvilke betingelser.

Et kig ind i programmets maskinrum

Interventionsprogrammer som ABLE virker ikke i sig selv. Potentialerne i programmet forløses først i samspil med dem, der modtager og leverer programmerne, og i kraft af de betingelser og ressourcer der er til rådighed.

Sociale, økonomiske og organisatoriske forhold er faktorer, der enten kan fremme eller hæmme effekten af interventionen.

Realistisk evaluering undersøger disse komplekse sammenhænge.

Formålet med den realistiske evaluering af ABLE-programmet har været at kigge ind i programmets maskinrum og undersøge, hvad der skal til for at få det til at fungere og give de ønskede forandringer for mennesker med kroniske sygdomme.

Resultater af den realistiske evaluering

Evalueringen viser, at ABLE-programmet kan forbedre dagligdags funktioner (ADL-evne) hos personer med kroniske sygdomme, men det kræver, at den ergoterapeutisk praksis leveres under de rette omstændigheder.

Det betyder konkret, at:

- Der skal være ledelsesmæssig opbakning.
- De kommunale procedurer og arbejdsgange skal understøtte, at der leveres en sammenhængende indsats.
- Det har betydning, at ergoterapeuterne er engagerede og kompetente i at bruge ABLE-programmets redskaber til for eksempel undersøgelse og målsætning.
- Det gør en forskel, at indsatsen foregår i borgerens hjem, og at borgeren er motiveret for forandring.
- Et samarbejdet præget af tillid, engagement og fælles problemløsning mellem borgeren og ergoterapeuten er kernen i programmets potentiale for at opnå forbedret ADL-evne.
- ABLE er en fleksibel og effektiv metode, der kan anvendes bredt, uanset borgerens alder, køn eller type af kronisk sygdom.

Borgerinvolvering i problemløsningen

Resultaterne peger på, at ergoterapeutisk praksis bør tage højde for de specifikke omstændigheder, som interventionerne leveres under.

Det anbefales derfor at implementere en systematisk arbejdsproces i borgerens eget hjem, hvor borgeren er aktivt involveret i at afprøve løsninger på de udfordringer, som borgeren oplever i forhold til at klare daglige opgaver.

Desuden bør standardiserede redskaber og en klientcentreret tilgang være en integreret del af ergoterapeutiske indsatser for at opnå de bedste resultater.

Realistisk evaluering af ABLE 2.0

Det overordnede formål med den realistiske evaluering var at undersøge, hvad der skal til for at få programmet til at fungere og give de ønskede forandringer for mennesker med kroniske sygdomme.

[Download rapport](#)

FAKTABOKSE I SIDEN

Artiklens forfattere

Artiklen er skrevet af Vita Hagelskjær, Eva Ejlersen Wæhrens, Cecilie von Bülow og Kristina Tomra Nielsen.

Effektevaluering af ABLE-programmet

I 2022 blev der gennemført en undersøgelse af effekterne af ABLE-programmet. Det overordnede formål var at undersøge, om borgere, der deltager i ABLE-programmet, opnår en bedre ADL-evne sammenlignet med borgere, der modtager 'sædvanlig ergoterapi'.

Læs artiklen: [Kronikere får en bedre hverdag med ABLE-forløb](#)

[Download rapport](#)